

ΑΠΟΣΧΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΕΠΙΔΙΩΚΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΛΑΝΟΙ (της Δάφνης Χρήστου)

Κομμάτι ενός παζλ, η άλλοτε πιο πλούσια περιφέρεια της Ισπανίας έχει χρεοκοπήσει.

Σχεδόν όλο το πολιτικό φάσμα ζητεί ανεξαρτησία. Ο Ραχόι μιλάει για αντισυνταγματική κίνηση και η Ε.Ε. προειδοποιεί για απομόνωση.

Για να μπορέσει κανείς να αντιληφθεί το ζήτημα της καταλανικής ανεξαρτησίας θα πρέπει ίσως να δει την ταινία του Κεν Λόουτς «Γη και Ελευθερία», να καταλάβει την «Γκερνίκα» του Πικάσο, να παρατηρήσει τις αιμορροφιλικές φιγούρες του Βελάθκεθ, να φάει παέγια με έναν

Βάσκο, έναν Καταλανό κι έναν Καστιγιάνο, και οπωσδήποτε να διαβάσει το «Πεθαμένοι στα γέλια» του Καταλανού συγγραφέα Πάμπλο Τουσέτ. Και πάλι, θα λείπουν κομμάτια από το παζλ. Κι αυτό γιατί δύσκολα μπορεί κανείς να αντιληφθεί τις εγγραφές στο συλλογικό υποσυνείδητο, και δη ενός λαού.

Η ανάγκη των Ισπανών να αυτονομηθούν εκτιμάται ότι ξεκινά από τα χρόνια της δικτατορίας του Φράνκο, όταν παρατηρήθηκε το εξής αναμενόμενο, αλλά φαινομενικά οξύμωρο: η δική του ιδέα «απαλλοτρίωσης» όλων των τοπικών ιδιαιτεροτήτων υπό τη σκέπη μιας ενιαίας, παν-ισπανικής κουλτούρας, πέτυχε ακριβώς το αντίθετο: να προκαλέσει την έξαρση του τοπικού εθνικισμού.

Η Καταλονία δεν αποτέλεσε εξαίρεση. Ανήκει κι αυτή στις περιφέρειες που ονειρεύονται, περισσότερο ή λιγότερο φωναχτά, ένα δικό τους, ανεξάρτητο ή όσο το δυνατόν πιο αυτόνομο σύμπαν, αφού παρά το Σύνταγμα του 1979, που αναγνωρίζει τη

δημιουργία αυτόνομων κοινοτήτων, η οικονομική εξάρτηση από τη Μαδρίτη παραμένει (μόνο η Χώρα των Βάσκων και η Ναβάρρα είναι και οικονομικά αυτόνομες). Όμως ακόμη και αυτή η έννοια του εθνικισμού στην Καταλονία έχει τις δικές της... τοπικές ιδιαιτερότητες. Ο εθνικισμός δεν είναι συνώνυμο της Ακροδεξιάς. Την ανεξαρτησία, ή έστω την περισσότερη αυτονομία της Καταλονίας (ο πρόεδρος της Τζενεραλιτάτ, της αυτόνομης δηλαδή τοπικής κυβέρνησης, ο Αρτούρ Μας, αποφεύγει να κάνει λόγο για «ανεξαρτησία»), υποστηρίζουν συντηρητικοί, σοσιαλιστές, ακόμα και τμήμα της Αριστεράς. Διαφορετική άποψη έχουν μερικές φορές στη Μαδρίτη.

Ποιοί είναι

Τι ζητούν, λοιπόν, πάλι οι Καταλανοί; Σε μια πρώτη ανάγνωση, τα θέματα της αυτονομίας και της ανεξαρτησίας εκκινούν από θέματα πολιτισμού και γλώσσας. Στο βιβλίο του «Πεθαμένοι στα γέλια», ο Καταλανός συγγραφέας Πάμπλο Τουσέτ κάνει λόγο για το «Πείραμα Καταλονία», μια καταλανική «πατέντα», έναν Νευρωνικό Αναδιαμορφωτή, που μοναδική αποστολή θα έχει... να μάθει, επιτέλους, στους τουρίστες καταλανικά, που πάνε και μαθαίνουν ισπανικά με το ανόητο επιχείρημα ότι θα μπορούν να επικοινωνούν με τριακόσια εκατομμύρια κατοίκους.

Πρόκειται φυσικά για ένα σατιρικό τρόπο με τον οποίο ο συγγραφέας σχολιάζει την πραγματικότητα στην Καταλονία. Ούτε μία επιγραφή στην επίσημη ισπανική γλώσσα. Όλα στα καταλανικά. Οι Καταλανοί γνωρίζουν όλοι όμως καστιγιάνικα και απαντούν αν τους ρωτήσεις. Απλώς, δεν τα προτιμούν.

Οι Καταλανοί είναι επίσης περήφανοι, και δικαίως, για την πρωτεύουσά τους, τη Βαρκελώνη (Καν Φάνγκα στα καταλανικά), την πόλη που κατάφερε να αξιοποιήσει μια Ολυμπιάδα και να εκτινάξει τον τουρισμό της στα ύψη, αλλά και την πόλη-πρότυπο μοντέρνας αρχιτεκτονικής. Είναι επίσης περήφανοι (και πολλοί στην Ελλάδα επίσης) για την ποδοσφαιρική ομάδα τους, αλλά κυρίως για τις οικονομικές τους επιδόσεις.

Όχι όμως πια. Η περιφέρεια, της οποίας οι πολίτες απολάμβαναν

μέχρι το 2008 ένα υψηλό βιοτικό επίπεδο, έχει κάθε λόγο πλέον να ανησυχεί όταν η κρίση επιβάλλει οριζόντιες περικοπές ανεξαρτήτως πρότερου εντίμου βίου.

Από το 2010

Η ανθρώπινη αλυσίδα στην Καταλονία την περασμένη εβδομάδα εντυπωσίασε με το μέγεθος και την ορμή της. Δεν είναι η πρώτη φορά που οι «πλούσιοι» Καταλανοί κάνουν λόγο για ανεξαρτησία. Από το 2010 και το 2011, όταν δηλαδή άρχισε να ξεσπά η οικονομική κρίση, διάφορα δημοψηφίσματα που πραγματοποιούνταν σε τοπικό επίπεδο, αλλά που στην ουσία είχαν μικρή συμμετοχή, κατέγραφαν μια τάση υπέρ της ανεξαρτητοποίησης.

Το 2011 αναπτύχθηκε και το κίνημα No vull pagar (Δεν θέλω να πληρώσω) από Καταλανούς που αρνούνταν να πληρώσουν τα διόδια, γιατί θεωρούσαν ότι επιβαρύνονται περισσότερο από τις άλλες περιφέρειες.

Η προοδευτική δυσαρέσκεια κορυφώθηκε τελικά πέρσι, όταν ο Αρτούρ Μας, ο αρχηγός της Τζενεραλιτάτ, ανακοίνωσε πως η Καταλονία, η πλουσιότερη περιφέρεια της Ισπανίας, είχε χρεοκοπήσει. Η καταλανική κυβέρνηση απέδωσε τη χρεοκοπία στην άνιση κατανομή των κονδυλίων από την ισπανική κυβέρνηση του Μαριάνο Ραχόι. Καταλανοί διαδήλωσαν και τότε υπέρ της ανεξαρτησίας μέσα στο γήπεδο Καμπ Νου, της ποδοσφαιρικής ομάδας της Βαρκελώνης.

Τη διαδήλωση της περασμένης εβδομάδας πυροδότησε μια παρόμοια συγκυρία. Λίγες μέρες πριν, η τοπική κυβέρνηση της Τζενεραλιτάτ είχε ανακοινώσει ότι η Καταλονία, άλλοτε η πιο πλούσια περιφέρεια της Ισπανίας, είχε πέσει στην τρίτη θέση, και από το 2010 παρατηρούνται εντυπωσιακές οικονομικές ανισότητες.

Από την πλευρά του, ο Ισπανός πρωθυπουργός Μαριάνο Ραχόι κατηγορείται επίσης, ακόμη και από μέλη του κόμματός του, για το εντελώς αντίθετο από εκείνο που του καταλογίζουν: για προνομιακή δηλαδή μεταχείριση της Καταλονίας. Στην

πραγματικότητα, σ' αυτήν την ιστορική συγκυρία, με το σκάνδαλο Μπάρθενας να εκκρεμεί και τη σύζυγο του πρώην ταμιά του Λαϊκού Κόμματος να απειλεί με νέες αποκαλύψεις, ο Ραχόι αναζητεί απεγνωσμένα συμμαχίες. Προσπαθεί να συνενώσει τους Καταλανούς λέγοντας ότι η ανεξαρτητοποίηση είναι αντισυνταγματική, ενώ η αντιπολίτευση τον κατηγορεί για πολιτική αδράνεια.

Οι Βρυξέλλες επίσης, διά του Ευρωπαίου επιτρόπου Χοακίν Αλμούνια, διαμηνύουν ότι τυχόν απόσχιση της Καταλονίας θα σημάνει την πολιτική απομόνωσή της, αφού το ενδεχόμενο ανεξαρτητοποίησης περιφέρειας κράτους-μέλους δεν προβλέπεται από τους κοινοτικούς κανονισμούς.

Κι ενώ οι δηλώσεις αμοτέρων, του Μαριάνο Ραχόι και του Αρτούρ Μας, συνεχίζονται εξυπηρετώντας ίσως επικοινωνιακά διαφορετικά τον καθένα, Κινέζοι επενδυτές που μετέβησαν πριν από λίγες μέρες στη Βαρκελώνη διέκοψαν με ένα «μπου» τις μεταξύ τους διαφωνίες. Αν η Βαρκελώνη έχει εκκρεμότητες με την Ε.Ε., επενδύσεις γιοκ, λένε. Ή, όπως το λένε στη γλώσσα τους, μπου. Τρομακτικό δεν ακούγεται;

Επιπλέον πηγές: Lamoncola.gov.es, [La Vanguardia](#), [El Pais](#), [El Mundo](#), [wikipedia](#)

Δάφνη Χρήστου

Πηγή/φωτό: Ελευθεροτυπία